

Protokoll fört vid pleniföredragning

Närvarande

VT - TE - AH-J - AH - AR - CW

Frånvarande

HJ - FK

Justerat

Omedelbart

Ordförande

L a n t r å d

Veronica Thörnroos

Föredragande

Minister

Torbjörn Eliasson

Protokollförare

Förvaltnings- och
utvecklingschef

Dan E Eriksson

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 1

Finansministeriets begäran om utlåtande över utkast till regeringens proposition med förslag till ändring av avräkningsgrunden.

ÅLR 2020/892

14 Rk1

Beslöts avge utlåtande enligt bilaga 1.

UTLÅTANDE	Nr 14 Rk1	Sidnr 2 (3)
Datum 6.2.2019	Dnr ÅLR 2020/892	

Bilaga 1

Finansministeriet
valtiovaraiministerio@vm.fi
petri.syrjanen@vm.fi

Hänvisning
VN/10441/2019

Kontaktperson
Dan E Eriksson

Ärende
**UTLÅTANDE ÖVER UTKAST TILL
REGERINGENS PROPOSITION MED FÖRSLAG
TILL ÄNDRING AV AVRÄKNINGSGRUNDEN**

I det utkast till proposition över vilken finansministeriet begär utlåtande föreslås att avräkningsgrunden enligt självstyrelselagen för Åland höjs till 0,47 procent. Den föreslagna propositionen är nödvändig för att intentionerna med och de ekonomiska konsekvenserna av ändringen av självstyrelselagen ska uppnås i enlighet med beskrivningarna i RP 320/2018.

Behovet att ändra avräkningsgrunden i det nu vilande lagförslaget till ändring av självstyrelselagen (VLF 2/2019 rd) uppstod i och med att den vård- och landskapsreform som riket planerade under föregående mandatperiod inte verkställdes. I det skede då ändringen av självstyrelselagen gemensamt bereddes av rikets och landskapets företrädare och då ändringen behandlades första gången i riksdagen förutsattes vård- och landskapsreformen bli genomförd. Samtidigt beaktades att reformen kunde falla och den nu föreliggande situationen kunde uppkomma. Detta föranledde den skrivning i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i det vilande lagförslaget som utgör grund för den nu föreslagna ändringen.

Mot bakgrund av den uppkomna situationen förutsatte riksdagen då den i december 2019 godkände det vilande lagförslaget om ändringen av självstyrelselagen (VLF 2/2019 rd) att regeringen utan dröjsmål lämnar en proposition om ändring av avräkningsgrunden enligt 47 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland till 0,47 procent från ingången av 2021.

Landskapsregeringen konstaterar att avsikten med den föreslagna propositionen sålunda är att fullfölja riksdagens uttalande och de politiska utfästelser som regeringen genom finansminister Lintilä och justitieminister Henriksson givit uttryck för i sitt brev av den 19 november 2019. Vid ett möte mellan statsminister Sanna Marin och lantrådet Veronica Thörnroos den 5 februari 2020 bekräftades att regeringen avser att justera avräkningsgrunden till 0,47 procent från den 1 januari 2021. Propositionsutkastets juridiska innehåll motsvarar även de diskussioner som fördes då statsminister Rinne besökte Åland den 14 oktober 2019.

Landskapsregeringen känner sig därmed försäkrad om att ändringen verkställs och att förändringen av avräkningsgrunden därmed blir att gälla tillsvidare.

Landskapsregeringen vill dock framföra några synpunkter på propositionens utformning.

I propositionen föreslås att avräkningsgrunden ska gälla tillsvidare. Det handlar nu om att anpassa ingångsvärdet för det nya ekonomiska systemet till nu rådande förhållanden så att det ekonomiska utfallet blir det som avses i RP 320/2018. Kommande förändringar i statsbokslutets grunder som påverkar avräkningsbeloppet ska sedan hanteras på det sätt som framgår av 47 § sådan den lyder enligt RP 320/2018 rd. Landskapsregeringen anser mot bakgrund av detta att citatet från justitiekanslerns utlåtande bör strykas.

Redogörelsen i propositionsutkastet över de huvudsakliga konsekvenserna beskriver effekterna av den ändring av självstyrelselagen som riksdagen redan tagit ställning till. Enligt landskapsregeringen borde den i stället ta sikte på effekterna av den ändring av avräkningsgrunden som det nu är fråga om. Enligt landskapsregeringens uppfattning är det inte relevant att ta in uppskattningar över befolkningsförändringarnas inverkan eftersom dessa hör samman med den systemförändring som redan godkänts av riksdagen. Detsamma gäller den tillfälliga effekten på statens budget som uppkommer då utbetalningar enligt det gamla respektive det föreslagna systemet överlappar varandra. Landskapsregeringen ser heller inga motiv till att i motiveringen nämna inköpen av jaktplan. I redogörelsen för konsekvenserna framgår däremot inte den faktiska ekonomiska effekten av den nu föreslagna ändringen från 0,45 till 0,47 procent, d.v.s. att överföringarna till Åland beräknas öka med ca 8 miljoner euro per år. Avsnittet bör därför omarbetas.

Landskapsregeringen har i detta skede inte närmare kännedom om hur statsmakten avser att föra social- och hälsovårdsreformen vidare. Om den genomförs på ett sådant sätt att den påverkar statsbokslutets grunder anser landskapsregeringen att det uppstår ett behov av att ändra avräkningsgrunden om reformens tekniska utformning påverkar avräkningsbeloppets storlek.

I avsnittet om bakgrunden anges att man har varit i kontakt med Ålands landskapsregering. Mot bakgrund av de frågeställningar som landskapsregeringen ovan redogjort för kan det finnas behov av att gemensamt utveckla samverkansformerna mellan förvaltningarna inför framtida ändringar av avräkningsgrunden.

I fråga om formuleringarna om förhållandet till grundlagen samt lagstiftningsordning anser landskapsregeringen att man bör använda samma formuleringar som användes i RP 320/2018 rd gällande självstyrelselagens förhållande till grundlagen. Ålands rätt till självstyrelse härrör inte från grundlagen.

Landskapsregeringen föreslår i förtydligande syfte en lagteknisk precisering av ingress eller lagtext så att det framgår att ändringen av avräkningsgrunden görs i förhållande till den lydelse lagen har efter att det vilande lagförslaget trätt i kraft.

Med beaktande av utkastet till lagändring, riksdagens ovan nämnda uttalande och övriga politiska utfästelser litar landskapsregeringen på att avräkningsgrunden ändras till 0,47 procent att gälla tillsvidare fr.o.m. 2021. Landskapsregeringen rekommenderar därför att lagtinget bifaller det vilande lagförslaget om ändring av självstyrelselagen.

L a n t r å d

Veronica Thörnroos

Minister

Torbjörn Eliasson

FÖR KÄNNEDOM:

Ålands lagting, självstyrelsepolitiska nämnden
Statsrådets kansli
Justitieministeriet
Riksdagsman Mats Löfström